

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
ГОРОДІВ В ЗІДЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ГРН ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 153. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 5. липня, 1927. VOL. XXXV. No. 153. Jersey City, N. J., Tuesday July 5, 1927. THREE CENTS

АМЕРИКА ОДУШЕВЛЕНА ЛЕТОМ БЕРДА

ВСІ ПРИЗНАЮТЬ ЙОГО ВЕЛИКУ ВАГУ МИМО ОСТАТОЧНОЇ НЕВДАЧІ

ВАШІНГТОН, 2. липня. — Хоча транскеанський лет чотирох людей в літаку Америка під командою підліткового летуна Берда покінчився нещасливо хочби для самого літака, мимого сього вся Америка незвичайно задоволена зі сього подвигу.

Знаючи летунства підносять, що сей лет має з усіх найбільше значіння для науки й для штуки летунства. Летуння фльоти й армії кажуть, що найголовніша штука, яку треба витягнути з лету Америки, це потреба кращих інструментів та потреба виправлювання летунів у боротьбі проти мраків.

Летуння підносять одностайно справність Берда, який він показав своїм рішенням осягти на воду. Рівночасно вони стверджують, що ні один з трох літаків не мав до поборокати таку перешкоду, як мав літак Берда.

Велика констрація з приводу сього лету панує серед тих, хто доставляючи й оглядаючи різні інструменти на літак. Знаючи радіа, приміром, не можуть пояснити, чому радіційний апарат Берда працював кепсько.

Валастіві літака Родена Ванамейкер висказується з великим задоволенням про лет та впевняє, що не має найменшого жалю з приводу розбиття машини.

Жінки летунів відпочивають нарешті зі спокійною головою по вдоволюбному видивляноню.

КУЛИДЖА ЗА БУДОВОЮ ВОЗДУШНИХ ПОРТІВ НА ОКЕАНІ.
БУДЕ ДОМАГАТИСЯ ВІДПОВІДНОЇ ДОПОМОГИ ВІД КОНГРЕСУ.

РЕПІД СІТІ, Савт Дакота, 1. липня. — У розмові з газетарями, як президент Кулиджа мав з нагоди візиту про закінчення лету Берда з Америки в Європу, президент заявив, що здобуті американського летунства за останніх кілька місяців показують, що Америка веде провід на полі летунства, та що поступ сей такий великий, що вона вже може починати думати практично про довершення правильної воздушної комунікації між двома континентами.

Щоби сього доконати, треба буде завести почерез океан абсолютні дороти для літаків та побудувати в ті цілі пристани на океані для літаків. Малиби се бути великі тратив, відповідно загоджені та причілені до морського дна.

Президент заповів внесення в конгресі відповідного проекту.

ОСТОРОЖНО ЗІ ШТУЧНИМИ ОГНЯМИ.

ВЖЕ З ЖЕРТВИ НЕРОЗУМНОГО СВЯТКОВАННЯ 4. ЛИПНЯ. ВАШІНГТОН, 1. липня. — Ще не було Четвертого Липня, а вже з ріжних місцевостей краю доносять про жертви нерозумного святкування сього патріотичного свята.

Як доносить, приміром, з Джеймса, як се частинно нью-йоркської дільниці Квікс, 7-літня дівчинка Марі Мексена, забавляючись штучними огнями, запалила на собі одіж, а огонь попарив її так сильно, що вона померла з попарень.

В Пойнт Плезант, в стеїті Нью Джерзі, 10-літній хлопчинка бавився «фаєрверками» так неосторожно, що один з них випалив під оком його 6-літнього товариша. Хлопчинка стратив око.

СЕНАТОР ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ КАНДИДАТУРИ СМІТА.

«ПОЛУДНІВІ СТЕЙТИ НЕ ПУСТЯТ ПАПСЬКИХ УПЛИВІВ ДО БІЛОГО ДОМУ».

НЬО ЙОРК, 1. липня. — Томас Геффін, сенатор з Алабами, заявив під підчас своєї промови перед союзом протестантських товариств Квікс, що південні стейти не дозволять Ал. Смітові, теперішньому губернатору ньюйоркського стейту, стати президентом Зауичних Держав. Як говорив Геффін, полудневі стейти «не допустять папства до Білого Дому».

ОСУДЖУЮТЬ ПЕРЕНЕСЕННЯ САКА І ВАНЦЕТТІ

БОСТОН, Месечуцетс, 1. липня. — Комітет оборони Сака й Ванцетті видав публичну заяву, в якій острими словами критикує перенесення обид засуджених з Дергемської в'язниці, в якій вони досі перебувають, до стейтвотв в'язниці в Чарльстоні. Комітет дає до зрозуміння, що серед розумня, яких панує проти засудження серед загроїлої частини американського громадянства, можна легко припустити можливість ліну.

ОЗЕРНИЙ КОРАБЕЛЬ ВДАРИВ О ПІДВОДНУ КАЛУ.

З ПАСАЖИРІВ НЕ ПОТЕРПІВ НИХТО.

ЛЕЙК ДЖОРДЖ, Нью Йорк, 1. липня. — Паровий корабель Сагамор, другий з ряду шоде величезних корабель, вливаний на озері Джордж, вдарив нині коло 9. години рано о підводну скалу коло Антоніс Нова. Двох корабель зачепило та його буде треба відкапати зі служби. Всіх пасажирів висаджено на бері.

УРЯД ПОДАЄ ВЕЛИЧИНУ ПОДАТКОВОЇ НАДВИШКИ.

ВАШІНГТОН, 1. липня. — Департамент скарбу обчислює, що надвизка податку вносить у сьому році докладно 635 мільйонів 809 тисяч 921 доларів.

НИМЕЦЬКІ КНЯЗІ БУДУТЬ ДОМАГАТИСЯ ВІД ДЕРЖАВИ ВІДШКОДОВАННЯ.

БЕРЛІН, 30. червня. — Внесення за продовженням закону, який дозволяє німецьким принципам процесується з державою за відшкодування в справі загарибаних їм земель, не одержало в парламенті двох третин голосів. По тій причині німецька шляхта буде могла домагатися в судовій дорозі відшкодування, яке буде виводити кілька сот мільйонів доларів. А що німецькі суди настроєні монархістично, то по всякій правдоподібності німецька шляхта дібється зацятти за забрані їм добра.

ВИІЗД Л-РА ДНІСТРЯНСЬКОГО НА УКРАЇНУ.

Д-р Станіслав Дністрянський, професор цивільного права на львівському університеті, а тепер проф. на українському університеті в Празі, іменований членом Української Академії Наук у Києві. В коротких часі академик Дністрянський переїздить до Києва, щоб віддати курсу науковій праці в області свого знання. З ним переїздить також на Радянську Україну його дружина, відома паястка п. Софія Дністрянська.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В ФІЛАДЕЛФІ.

Дня 16. червня на університеті Темпл одержав степені доктора медицини Стенісвер Черник.

Він родом із села Чехів, повіт Бродів, в Галичині, син білого робітника-селянина. Першу науку одержав в гімназії в Бродях і був там в українській бурсі імені Маркіана Шахевича. Приїхав до Америки в 1914. році. Працював і вчився; заав приватно гайскуку; одержав степені «бачевер оф артс» в університеті Джорджа Вашингтона у Вашингтоні і там почав медичні студії. Описав перенесся в Філадельфії і тут вписався в «Темпл університет».

Підчас своїх наук працював у шпиталях Northern Liberties Hospital і St. Joseph Hospital, а тепер в Samaritan Hospital. Усеюди визначався подірним знанням медичних наук. Управлі шпиталів дали йому найвищий рекорди.

Належить до американських і українських товариств. Є організатором української молодіжної і толовою Товариства Української Молоді в Філадельфії, членом резервної офіційської команди медичного відділу армії Зауичних Держав.

ПОВІДА УКРАЇНЦІ НА ШАХОВИХ ЗМАГАННЯХ У ГРАУ.

В цвітні ц. р. відбулися в Грау шахові змагання найкращих гравців Стірії, в яких взяв участь також один із наших земляків, Юрій Чихалюк, канд. інж., що не раз вже брав участь у подібних змаганнях та викладає сьоме побідоносно; тим разом Чихалюк одержав знову перше місце й нагороду, а німецькі наосили розгословити побиду Українця-студента зі спеціальним зазначенням його національності.

ЖАЛІБНИЙ ДЕНЬ МАДЯРСЬКОЇ ШКОЛИ.

Жалібний діем Мадярицини проголошено річницю договору в Тріноні, тобто день 4-го червня. Цього року припала в той день 6. річниця того трагічного для Мадярицини «договору». Був це великий день жалоби для всієї німцішної Мадярицини. На громадських і урядових установах повівали жалібні хоругви, громадяне носили маленкі чорні хрестикі з написом: «Трінон». В 4. год. дня з усіх дзвіниць Будапешту зазвонили сумно дзвони.

З ТАЄМНИЦЬ КУЛЬПАРКІВСЬКОГО ЗАВЕДЕННЯ.

У кульпарківській заведенні для божовіальних помер нині в 1925 р. Генр. Смулка серед підозрілих об'яв. Тепер відбулася сулова розправа проти дозорців кульпарківського заведення, обвинувачених у тому, що вдушили Смулку. А саме секція тіла ствердила смерть наслідком стиснення гортанки, що доказувала також позидарна шкіра на шії. Обвинувачені дозорці, Дмитрій і Бушковський, деє пропали, присутні на розпрані дозорці Дерзіанський і Войтович зложили віну на двох попередніх, тому трибунал увілянив обвинувачених. Проти несприятлих дозорців буде суд вести додаткову розправу.

КРОВАВИЙ НАПАД БАНДИТІВ БІЛЯ КАЛУША.

Дня 2. червня коло вівночі на трох торговців, що вертали з ярмарку з Калуша, недалеко поліційного постеруку напали банди́ти. Колик перелякати стали крикати, банди́ти почали рубати їх сокирами. Всі три окривавлені попадали на гостині. Мешканці Калуша, побуджуючи криком рашених, зааляризували поліційний постеруку. Поліція ствердила, що в нападі брали участь банди́ти, кілька разів вже карані за грабежі, м. і. Натане, Келебав і Коломийка та один робітник електров. Назвип трох банди́тів ще не стверджено. Загаданих банди́ти поліція вже арештувала, а шукає ще Келебав, який утік. З перевезення до шпиталю трох жертв банди́тського нападу одна вже померла, а дві борються зі смертю.

ПОЖЕЖА В ЛЮБІНО ВЕЛИКОМ.

В Любіно великом, під Львовом, вибухла пожежа, що цілковито знищила 20 господарств. Огонь пожевав наслідком небережності в однім домі, в котрім відбулася забаву. Пожежу пожежено коло півночі. Втрати виносить 100.000 золотих.

УБІВСТВО ГРОМАДСЬКОГО КОМИСАРА В СТАВНАХАХ КОЛО ОБОРШИНІ.

Цими днями застріляв хтось у Ставнах наказного шк. Івана Мерцала; стріп упав через вікно й рапира Мерцала в шию. Справники втікли. Польська преса приписує цей вчинок українським терористам.

ПРИГІЛЬПАТЕНТ ОЖИВАЄ.

Самбірському старосту дуже не в смак всяка організація на праця серед українського населення і воно старється спинити що працює пересіданням активніших одиниць зосеред нашого свідомого селянства. Ще не прогомонила справа за довірочною нарадою Нац. Об'єднання в Ортинчак, як староста Скомпський позначив знов у нашому житті. Тим разом підшукав собі молодого енергійного діача з Луки гом. Петра Луцького, якого за його промову в дні 29-го травня ц. р. на вічу у Волоці присудили на основі царського пресіляпенту ще з 1854-го року на 14 днів арешту без заміни на гривну. Слід зазначити, що гом. Петро Луцький на загадному вічу нічого аж карігнічно не сказав, тільки переповідав ноторійні відмі факти з наших переживань під Польщею. Означе староста Скомпський помилується, коли думає, що репресіїм залякає свідоміших громадян.

ТРАГЕДИЯ ЖІНКИ.

Дня 8. і 9. червня ц. р. відбувався перед судом присяжних у Львові розправа Маріі Миц з Дикова Старого біля Любачева за злочин підпаля. Маріі Миц в 1914 р. виїхала замуж за Федя Миц, багатого господаря і діка в Дикові як його третя жінка. Коли в квітня місяці пізніше вибухла світова війна і Федь Миц пішов на війну, вона лишилася на господарстві і до повертуту мужа з російської неволі в 1920 р. провадила ціле господарство. З повертотом мужа в короткі час почалася трагедія. Пішли чутки по селі, що Федь Миц любився в дочці сусіда Катерині Озімке. По довгих терпіннях муж її почав бити і переслідувати. Коли дні 29. грудня 1926 року знову її побив, вона втікла з хати і підпала дна двох господарів Озімків і Едмачка. За це станула перед трибуналом присяжних, а в акті обвинувачення прокуратор жадав для неї карі до смертної в'язниці. Переслухано цілий ряд свідків, які знавали вправді, що Маріі Миц жила недобре з чоловіком, але що вона не була зловисна і сварива жінка. Внески оборони на покликання відводочних свідків трибунал відкинув. По промовав прокуратора Бізупа й оборону д-ра Льва Ганкевича, присяжні 12 голосами увілячили Марію Миц від вини і карі.

КАМІННИЙ ДОШ.

З Мадриду повідомляють, що в Кастілі (Іспанія), в часі сильних злив з градом упав у декинь околицях густий дощ з каміння. Губернатор провінції повідомляє мадрідський уряд в офіційному звіті, що деякі камінці важили більше як 450 грамів. Метеорологи обчислюють це нечуване явище природи тим, що камінний дощ спричинений воздушною трубою, яка деє у далекій віддалі підірвала з землі багату штурту, а цей тепер спав у Кастілі у виді камінного дощу.

ЗВІТ БЕРДА ГОВОРІТЬ ПРО ВЕЛИКІ НЕБЕЗПЕКИ ПОДОРОЖІ

ВЖЕ СМЕРТЬ ВИГЛЯДАЛА ЛЕТУНАМ НЕМИНУЧА.

КАЕН, Франція, 1. липня. — Берд, Аюста, Нові та Балхен, що перелетіли почерез океан в літаку Америка та були примушені осясти на морю коло села Вер-Сір-Мер, перебувають тут як гості сього села заким виберуться на врочисті прийняти, закладені для них у Парижі.

Берд, командант Америки, вислав до ньюйоркської газети Таймса опис свого лету, в яким він представляє, що коли летуні не могли через мрак осясти на сушу, смерть виглядала їм неминучою. Каже він, що летуні не бачили сурй в воді через халих 19 годин за разом, їх компас були попусті, і всі вони згодилися в тому, що вони вже страчені. Припаси топлива вже виходили, а тут вони ще не бачили безпечною місця для висадки. Іх вирятутане було вислідом незвичайно щасливого рішення.

Навіть підчас осядання на воду не обійшлося без пригод, бо Балхен зачепився о дроті літака й бувби певно втопився, якби Берд не був дав курка попіл атак та не відчепив свого товариша. Описав всі летуні виникли на море гумову лодку, скинуту на неї ладуючи почти та свої записки, незвичайно важкі для науки, й поплили до берега, де їх стрінули рибали села.

Проплавшись, вони пішли оглядати літак. Прий поможи місцевих рибаків вони притягнули його до берега. Берд каже, що хоча машини сильно знищені, все таки можна буде літак направити так, що він буде ще літати.

Тимчасом Париж ший прості з ума сходити на вістку про чудасне спасення летунів та виждати не може хвилі їх приїзду на врочисті прийняти.

РОЗОРУЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ БЛИЗЬКА КРИТИЧНОМУ МОМЕНТУ.

АНГЛІЯ ПЛАНУЄ ЗАЖАДАТИ ДВА РАЗИ БІЛЬШЕ КРУЖЛЯКІВ, ЯК ХОЧЕ ДАТИ АМЕРИКА.

ЖЕНЕВА, 1. липня. — Розоружна конференція трох великих морських держав стане незадовго перед критичним моментом, бо Англія планує зажадати від конференції призначити два рази більше тонажів для кружляків, як планує Америка.

Англія має жалати, щоби їй вільно було мати кружляків на загальну суму 600.000 тон. Американці знова приваляно на це заявляють, що вони скорше зирнут конференцію, як на се дозволить.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ВИСТУПИ ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

НАПАДИ ПОЛЬСЬКИХ ШОВІНІСТІВ НА ЖИДІВ ТА ГАЗЕТУ.

ЛЬВІВ, 1. липня. — Польські студенти зі шовіністичної організації Польської стали від якогось часу зачіпати жидівських студентів, які носили відзнаки своєї організації. Коли котрий жидівський студент не хотів скинути відзнаки, вони на нього нападали та побивали. Сі напади довели остаточно до масових нападів поляків на жидів, коли громада польських студентів напала на «Жидів», жидівську газету в польській мові. Жиди боролися зявлято, але поляки таки покалічили багатьох жидів. Остаточна поліція розізнала польських студентів.

ЯПАН-ПРИЗНАЄ АМЕРИКУ ПАНОМ ВОЗДУХА.

ЯПАНЦІ ВЖЕ ДУМАЮТЬ ПРО ПЕРЕЛІТ З АМЕРИКИ ДО ЯПАНУ.

ТОКІО, 1. липня. — В своїх статтях з приводу перелету Берда японські газети одностайно признають Америці першество на полі летунства та закликують американських летунів пробувати перелітати з Америки до Япону.

НАЙМЕНШИЙ ЛІТАК ДЛЯ ДОВШОЇ ДОРОГИ.

ЖІНКА ПІЛЬОТОМ СЬОГО ЛІТАКА.

ЛОНДОН, 1. липня. — До Лондону прибув нині з міста Шуггарту в Німеччині найменший літак. Має він крила шосто 33 стопи широкі, має вєсь довжини 24 стопи та важить без ладунку 585 фунтів. Кермувала ним англійська летунка Бейді.

НЕЩАСНА ПРИГОДА ПОЛЬСЬКОЇ СПІВАЧКИ.

ЗГОРІЛА В СПАЛЬНИХ ВАГОНІ.

ВАРШАВА, 1. липня. — Панна Неврофська, яку признають найбільшою польською оперетковою співачкою, згоріла підчас пожеги в її спальних вагоні на стації в Вільні. Кажуть, що співачка мимовільно перевернула фляшину з газоліном, від якої занявся одіж на актрисі. Вона кинулася через вікно на двір, але пожежу скоро погасити не могли. Вона померла скоро з попарень.

БІЙКА В СОМІІ ЗРИВАЄ ЗАСІДАННЯ.

БЕРЛІН, 1. липня. — В пруській сомії прийшло підчас нинішнього засідання до такої бійки, що представлєль мусь перервати засідання. Бійка зчинилася між республіканцями й монархістами. Засідання можна було отворити доперва по кількохгодинній перерві, і то тільки на коротку нараду.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

